

Utbildningsinspektion i Steningskolan, förskoleklass och grundskola 1-6

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av skolan	2
Sammanfattande bedömning	2
Bedömning av utbildningsresultaten	3
Bedömning av verksamheten	4
Bedömning av förutsättningarna för utbildningen	6

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Steningskolan den 7 och 8 mars 2006. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbsida (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen om ca två år.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och Steningskolan, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts.

I Steningskolan intervjuades rektorn, lärare, elever, elevvårdspersonal samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte lektioner i förskoleklassen och samtliga årskurser. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen. Spontana samtal fördes också med elever och personal under besöket.

Beskrivning av skolan

Steningskolan	Antal barn/elever
Förskoleklass	30
Grundskola	258

Steningskolan omfattar förskoleklass och grundskola årskurs 1-6. I anslutning till skoldagen erbjuds fritidshemsverksamhet.

Skolverksamheten organiseras i tre arbetslag. Lagen består av lärare och elever i förskoleklass och årskurs 1-2, årskurs 3-4 samt årskurs 5-6. Eleverna arbetar i huvudsak i åldershomogena grupper. Tillsammans med fyra verksamhetsledare bildar rektorn skolans ledningsgrupp.

I denna rapport behandlas förskoleklassen och grundskolan. Kommunens ansvarstagande för fritidshemsverksamheten behandlas i kommunrapporten.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Steningskolan och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga skolförfattningar.

Eleverna i förskoleklassen vid Steningskolan ges goda förutsättningar att utvecklas i den riktning som målen för skolformen anger.

I grundskolan följer lärarna upp elevernas kunskapsresultat på olika sätt och elevernas resultat i årskurs 5 avseende svenska, matematik och engelska är goda.

Skolan har olika metoder för att arbeta förebyggande mot kränkande behandling och för en god värdegrund men resultatet kan ytterligare förbättras. Eleverna berättar att det är roligt att gå till skolan och eleverna synes ha lust att lära. De har inflytande över utbildningen i stort men inflytandet över det egna lärandet varierar.

Skolans arbete med att elever i behov av särskilt stöd bedöms överlag vara gott.

Rektorn är väl förtrogen med verksamheten och utövar ett pedagogiskt ledarskap. Arbetet med kvalitetsredovisning kan dock utvecklas mer. Skolans förutsättningar för att erbjuda en ändamålsenlig utbildning är goda.

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden:

- Arbetet med uppföljningen av elevernas måluppfyllelse i årskurs 5 bör förbättras.
- Elevens inflytande och ansvar över det egna lärandet bör förbättras. Som ett led i detta bör också elevernas kännedom om de nationella målen öka.
- Skolan bör följa upp och analysera orsakerna till varför elever som har en diagnos inte alltid når målen i förhållande till de individuella målen i åtgärdsprogrammet.

Bedömning av utbildningsresultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt målen i skollagen och i läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, Lpo 94, avsnitten 2.1 och 2.2.

På Steningskolan har barnen i förskoleklasserna sin verksamhet integrerad i grundskolans lokaler. Det finns ett samarbete mellan förskoleklassen och årskurs 1, särskilt i den ena gruppen där klassen arbetar åldersblandat med elever i årskurs 1. I förskoleklassen arbetar man med elevernas språkutveckling och förståelse för matematiska begrepp. Samtidigt uppfattar inspektörerna att lekens betydelse ges stort utrymme. Inspektörerna bedömer att eleverna i förskoleklassen ges goda förutsättningar att utvecklas i den riktning som målen för skolformen anger.

Kunskapsutvecklingen i förskoleklassen följs upp genom Steningskolas kunskapsmål och genom avstämning mot kommunens kravnivåer. Steningskolas kunskapsmål uttrycker vad eleverna minst skall klara av i ett antal kursplaneämnen och inspektörerna vill därför poängtera att de nationella kursplanerna i grundskolan inte skall tillämpas i förskoleklassen.

Lärarna följer upp elevernas kunskapsutveckling på olika sätt, bland annat används läsutvecklingsscheman, rättstavningsdiagnos, de nationella ämnesproven i årskurs 5 och kommunens kravnivåer i årskurs 3 och 6 i samtliga ämnen.

I Steningskolan visar resultaten av de nationella ämnesproven i årskurs 5 våren 2005 att 91 procent av eleverna uppnådde målen i svenska. I engelska var motsvarande siffra 96 procent och i matematik 89 procent. Minst 95 procent av eleverna uppnådde målen i de tre ämnen under våren 2004. Inspektörerna bedömer att elevernas kunskapsresultat i årskurs 5 avseende svenska, matematik och engelska är goda.

Lärarna följer inte systematiskt upp elevernas kunskaper i årskurs 5 i övriga ämnen. Inspektörerna bedömer sammantaget att arbetet med uppföljningen och utvärderingen av måluppfyllelsen i årskurs 5 bör förbättras. Kommunens kravnivåer bedöms i kommunrapporten.

Eleverna berättar att det är roligt att gå till skolan och eleverna synes ha lust att lära. De känner till kravnivåerna och har i viss mån kännedom om de nationella målen i främst svenska och matematik. Inspektörerna bedömer att elevernas kännedom om de nationella målen bör förbättras.

Normer och värden

Enligt lärarna utvecklar eleverna normer och värden i linje med läroplanens mål. Resultaten som även behandlas i skolans kvalitetsredovisning har tagits fram genom samtal vid utvärderingar med arbetslagen. Föräldrarna berättar att det detta läsår har blivit lugnare på skolan men att det fortfarande förekommer en hel del "småretningar och fula ord", oavsett vilken ålder barnen är i. Inspektörerna bedömer att resultatet av skolans värdegrundsarbete kan förbättras ytterligare.

I övrigt har eleverna inflytande över verksamheten i stort. Inspektörerna kan emellertid konstatera att inflytandet över det egna lärandet varierar. Lärare och föräldrar ger skoldagboken som exempel på elevinflytande. Eleverna själva menar emellertid att skoldagboken mer handlar om vilka läxor man har än beskri-

ver vad man faktiskt har lärt sig. Lärarna ger exempel på hur eleverna är med och planerar innehållet i ämnet historia och där resultatet blivit att man varvar undervisningen med studiebesök. Inspektörerna erfar att det dock varierar mellan lärare och ämne hur mycket inflytande och ansvar eleven får. Inspektörerna bedömer sammantaget att elevens inflytande och ansvar över det egna lärandet bör utvecklas.

Bedömning av verksamheten

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet i det inre arbetet; innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen; individanpassning och stöd; utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning; kvalitetssäkring och förbättringsarbete; skolledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanerna och i andra författningar för respektive skolform.

Arbetsmiljö och delaktighet

Skolan arbetar på olika sätt förebyggande mot kränkande behandling och för en god värdegrund. Bland annat arbetar man med Lions Quest som är schemalagd i varje klass en gång per vecka. Antimobbningsgruppen, som består av vuxna, träffar elever som utgör kamratstödjare varannan vecka och för diskussioner. Kamratstödjarna får också med sig uppgifter till sin klass från kamratstödjarträffarna som klassen sedan diskuterar. Under rasten kan elever gå till kompisbänken. Eleverna berättar att rastvakterna har blivit bättre på att patrullera och reagera när incidenter mellan eleverna förekommer. Även trivselreglerna har varit föremål för diskussion i klassråden och elevrådet. Enlig lärarna ”strävar de åt samma håll” vilket också har utmynnat i Steningskolans värdegrundsdokument. Eleverna berättar att man på skolan ”pratar mycket värdegrund”. Vid besök i undervisningen konstaterar inspektörerna att det i någon klass är stökigt och eleverna beskriver också andra tillfällen då det är svårt att koncentrera sig. Inspektörerna uppfattar också att lärarna har ett gott förhållningssätt. Sammantaget bedömer inspektörerna utifrån resultaten som redovisas i föregående avsnitt att värdegrundsarbetet ytterligare kan förbättras.

Ovan under ”Normer och värden” har inspektörerna bedömt att elevernas inflytande och ansvar över det egna lärandet bör utvecklas. Följaktligen behöver skolans arbete med detta också öka.

Innehåll, organisation och arbetssätt

För genomförandet av de fastställda målen för utbildningen skall det finnas en arbetsplan. Steningskolan har en arbetsplan men har också byggt på kravnivåerna i olika ämnen med konkretiseringar av de nationella målen.

Undervisning i främst svenska och matematik är jämt utspridd över skoldagarna medan andra ämnen kan läsas mer koncentrerat under vissa perioder. Eleverna i årskurs 5 berättar exempelvis att de inte ”haft NO på länge” (naturorienterande ämnen). Avseende anordnande av undervisning i olika ämnen, se nedan under Bedömningen av förutsättningarna för utbildningen.

För att träna olika arbetssätt arbetar eleverna ibland enskilt och ibland i grupp. Samarbete över klassgränserna förekommer ytterst sällan. Eleverna berättar också att det ofta är läroboken som får styra innehållet i undervisningen. Under

passet eget arbete får eleven välja mellan av läraren givna uppgifter i svenska, matematik och engelska. Det går allt som oftast ut på att fortsätta på en viss sida uppgift som eleven hunnit till under ordinarie undervisning. Hos vissa lärare får eleverna här också vara med och planera tidsanvändningen. Vid andra tillfällen är klassen ute i naturskolan eller rör sig i närsamhället. Lärarna uppger också att de vill lära sig mer om olika inlärningsstilar. I intervjuer framkommer att diskussionerna i arbetslagen ofta kretsar kring kunnandet och att analysen av de andra förmågorna som uttrycks i läroplanen - förståelse, färdighet och förtrogenhet – får stå tillbaka på grund av tidsbrist. Under våren har arbetslagen schemalagt pedagogiska diskussioner.

Inspektörerna uppfattar att det slutligen är de nationella målen som ligger till grund för planeringen av undervisningen. Inspektörerna bedömer sammantaget att skolan kan utveckla arbetet med att finna arbetssätt och arbetsformer som ytterligare främjar utvecklingen av de kunskaper och färdigheter som uttrycks i läroplanen och kursplaner.

Individanpassning, individuell planering och stöd

Inspektörerna har tagit del av många åtgärdsprogram och anser att de överlag är av god kvalitet men kan konstatera att de uppställda delmålen beskriver metoder och inte mål. Inspektörerna bedömer att skolan kan utveckla arbetet med och innehållet i åtgärdsprogrammen i denna del. I intervjuer uppges också att elever som har en diagnos och som är i behov av särskilt stöd ofta inte når de individuella kunskapsmål som nedtecknas i åtgärdsprogrammet. Skolan bör därför enligt inspektörernas bedömning också följa upp och analysera orsakerna till varför elever som har en diagnos inte alltid når målen i förhållande till de individuella målen i åtgärdsprogrammet.

Inspektörerna har även granskat skolans arbete med att upptäcka elever som behöver stöd, besluta om särskilt stöd och att ge stöd. Inspektörerna bedömer att skolans arbete inom dessa områden överlag är av god kvalitet.

Utvärdering av lärandet

Portfolio används i så gott som samtliga klasser. Inspektörerna uppfattar att detta arbete är utvecklat i olika hög grad. Ett annat moment för utvärdering är de utvecklingssamtal som förs kring elevens sociala och kunskapsmässiga utveckling. Föräldrar och elever ger uttryck för att dessa samtal fungerar väl.

I enlighet med kommunens riktlinjer följer lärarna upp elevernas kunskapsutveckling i förhållande till kommunens kravnivåer. I intervjuer ger lärarna emellertid uttryck för att dessa nivåer skall ses som minimikrav.

Enligt Lpo 94 skall läraren tillsammans med eleverna planera och utvärdera undervisningen. Särskilt de äldre eleverna menar att de inte är med och utvärderar undervisningen. Lärarna uppger dock att tillfällen ges. Inspektörerna bedömer ändå att utvärderingen kan synliggöras ytterligare för eleverna.

Inspektörerna bedömer att skolan utvärderar elevernas lärande men att detta arbete måste ske mot de nationella målen. Detta har påtalats ovan under rubriken "Kunskaper".

Kvalitetssäkring och förbättringsarbete

I arbetslagen diskuteras elevernas kunskapsutveckling och man har nyligen läst om och diskuterat ledarskapet i klassrummet. Utöver terminsvisa utvärderingar inom arbetslagen upprättar skolan årligen en kvalitetsredovisning.

Skolans kvalitetsredovisning för året 2005 utgår från de direktiv som kommunen gett, d.v.s. att redovisningen skall bygga på de fyra områden i skolplanen: grundläggande värderingar, lärande, inflytande och delaktighet samt hälsa. Inspektörerna konstaterar att områdena brutits ner i mål fastställda i Lpo 94 och att den därmed avser att bedöma måluppfyllelsen mot de nationella målen. Redovisade åtgärder för bristande måluppfyllelse är dock inte alltid kopplade till resultaten. Enligt lärare och rektor skall åtgärderna ytterligare tydliggöras i den reviderade arbetsplanen som skall gälla för det kommande läsåret. Inspektörerna bedömer att kvalitetsredovisningen ytterligare kan fördjupa analysen så att åtgärder vid bristande måluppfyllelse tydligare kopplas till resultaten.

Ledning och intern kommunikation

I intervjuerna framkommer att rektorn är väl förtrogen med verksamheten och utövar ett pedagogiskt ledarskap. Rektorn är även väl känd bland elever och föräldrar. Ansvarsfördelningen inom skolledningen är tydlig. Inspektörerna bedömer att skolans ledning fungerar väl.

Bedömning av förutsättningarna för utbildningen

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen: tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildning, personal samt läromedel, pedagogiska material och utrustning. Bestämmelser finns i bl.a. skollagen.

Steningskolan deltar i försöksverksamheten med utbildning utan timplan i grundskolan. Enligt inspektörerna innebär försöksverksamheten stor frihet att organisera verksamheten inom timplanens ram på 6 665 timmar. Detta får dock inte leda till oklarheter om vilken undervisning eleverna faktiskt har till förfogande och skall delta i. Enligt inspektörerna är det även viktigt att följa upp och utvärdera måluppfyllelsen av elevernas resultat och i synnerhet gäller det skolor som deltar i försöksverksamheten med utbildning utan timplan i grundskolan. Inspektörerna har som framgått tidigare av rapporten gjort bedömningen att detta bör förbättras på skolan.

De elever som läser svenska som andraspråk undervisas av specialpedagogen som har utbildning i ämnet. Eleverna deltar även i undervisning i svenska. Inspektörerna vill poängtera att ämnet svenska som andraspråk inte skall användas som stödämne. Ämnet kan inte heller läsas parallellt med svenska men kan integreras i såväl svenska som andra ämnen.

Inspektörerna har också bedömt att övrig tillgång till utbildning såsom modersmålsundervisning och elevens val är god utan att de vidare kommenterar i denna rapport. Samma bedömning gör inspektörerna också avseende informationen till elever och vårdnadshavare.

Vidare har inspektörerna granskat tillgången till lärare med pedagogisk högskoleutbildning samt om de undervisande lärarna har ämnesutbildning för det ämne/de ämnen de undervisar. Även skolledningens utbildning, sakkunskap

och erfarenhet samt om skolan har tillgång till lärare med speciell kompetens som exempelvis specialpedagog samt tillgången till kompetensutveckling har bedömts. Dessutom har personalens och skollärans tillgång till kompetensutveckling granskats. Också resurser såsom böcker, skrivmateriel och andra hjälpmedel samt läromedel, datorutrustningen och lokalerna har bedömts. Inspektörerna har bedömt att tillgången inom dessa områden är god utan att ge vidare kommentarer i denna rapport.

Datum	Ort
2006-06-20	Stockholm

Susanna Åhgren
Gunilla Örneby